

TĖVIŠKĖS ALDAI

Nr 19 (1756) 1991 m. gegužės mėn. 21 d. XXXVI METAI Melbourne

Brangūs broliai ir seserys

Bažnyčia kviečia jus šiandien melstis už savo dvasios vadus - popiežių, vyskupus ir kunigus. Jie paties Kristaus įgaliojimi rūpintis jo Krauju atpirktaisiais, vesti juos į išganymą. Tai nelengvas darbas, reikalaujantis didelio pasiaukojimo, išvermės, meilės Dievui ir žmonėms. Visus, pašauktus tarnauti Dievo tautai, rūpintis ja, Kristus vadina ganytojais ir sako: „geras ganytojas už avis guldo gyvybę“ (Jn 10,11). Toks ganytojas, pirmiausia, buvo pats Jėzus. Jis ant kryžiaus už mus visus paaukojo savo gyvybę, todėl tikrai turi teisę sakyti: „Aš - gerasis ganytojas“ (Jn 10,11). Jo pavyzdžiu sekė apaštalai, kiti Jėzaus mokiniai, kurie savo gyvybę atidavė už Kristų, jo mokslą ir jį globaliai patikėtas sielas. Jie visi buvo gerieji ganytojai.

Garbingus puslapius Bažnyčios istorijoje įrašė šimtai kilnių ganytojų, kurie skelbė Kristaus mokslą mūsų Tėvynėje. Daugelis iš jų savo meilę Kristui, Bažnyčiai ir sieloms, ištikimybę kunigiškajam pašaukimui įrodė tremtyje, varge, net mirtyje. Tai gerieji ganytojai.

Kokios yra ganytojo-piemens pareigos? rūpintis savo kaimene, vesti ją į vešlią ganyklą, saugoti ir ginti nuo plėšrių žvėrių ir piktos valios žmonių, surasti paklydusius ir vėl jas sugrąžinti į būrį.

Tokios pačios pareigos yra Kristaus paskirtųjų ganytojų - dvasios vadų. Jų pareiga maitinti tikinčiuosius Kristaus mokslu, stiprinti jo paliktais Sakramentais, šv. Mišių auka. Ryžtingai pasipriešinti, kai kėsinašasi į

tikėjimą ir dorą, saugoti savo ganomuosius nuo klaidingų mokymų, kurie išstato sielas amžinos pražūties pavojui. Pagaliu, negailėti pastangų, kad suklaidinti, nusidėję, nutolę nuo Kristaus, jo Bažnyčios vėl sugrįžtų pas savo gerąjį Ganytoją - Kristų. Kiekvienas ganytojas turėtų būti pasirengęs lįsti net į erškėtiną, jei ten yra įsipainiojusi jo avis.

Brangieji! Bažnyčia šiandien taip pat kviečia jus melstis ir už pašaukimus į dvasininkų luomą. Pašaukimas - nepaprastai brangi Dievo dovana. Išganytojas kalbėjo: „Ne jūs mane išsirinkote, bet aš jus išsirinkau“ (Jn 15,16). Taigi Išganytojas pats pasirenka savo artimiausius bičiulius, bendradarbius. Tačiau jūs savo malda ir auka galite išmesti šią malonę savo vaikams, artimiesiems ar net visai nepažįstamiems jaunuoliams.

Gal paklausite: ar reikalingi šiandien kunigai? Juk XX amžiaus pabaigoje yra tiek daug įdomesnių, pelningesnių, garbingesnių profesijų. Dėjal visais amžiais žmogaus siela ta pati, besilginti aukštesnių, kilnesnių dalykų, negu jai gali pasiūlyti šis pasaulis. Kas parodys neramiai, besiblaškantiems žmogaus dvasiai tikrasias vertybes, kurių, anot Kristaus, nei rūdys, nei kandys nesunaikina, nei vagys nepavagia (plg. Mt 6,20)? Tik kunigas, kuris pašauktas ne vien rodyti kelią, bet ir vesti visus į dangiškojo Tėvo namus. Kiekviena gera, dora katalikiška šeima turėtų laikyti sau garbę išauginti Viešpaties

dovanų dalytoją-kunigą.

Sie metai - krikščioniškų šeimų metai. Siemose auga vaikai. Jie mato, girdi, kuo gyvena, ką kalba jų tėvai. Jei visos mintys, kalbos ir pastangos krypta tik į kasdienius dalykus, jei šeimoje pamiršta malda, religinė praktika, - sunku tikėti, kad tokioje šeimoje išaugs kunigas. O būna ir tokių šeimų, kur pamaldesnis jaunuolis atkalbinėjamas nuo kunigystės, raginamas pasirinkti ramesnę, pelningesnę profesiją.

Vienas garbingas klebonas papasakojo tokį atsitikimą. Jo parapijoje buvo geras, pamaldus jaunuolis. Kartą klebonas užsiminė motinai: „Jis tikriausiai bus kunigas?“ - „Nebus, - atsakė motina - Tokie laikai...“ Praėjo keli metai. Sūnus tapo gydytoju. Klebonas, aplankęs motiną, pasiteiravo, kaip jam sekasi. „Gerai“, - patenkinta atsakė motina. Tada klebonas sako: „[sivaizduok, mama, kad tu sunkiai sergi. Atvyksta sūnus su lagaminu vaistų, bet tu gerai supranti, kad jie nebegali tau padėti. Ko tada prašysi sūnaus? Ar nesakysi: sūneli, pakviesk man kunigą. O sūnus atsakys: mama, visoje apylinkėje nėra kunigo, tokie laikai... Bet tu prisipypyrusi raikalausi: surask man kunigą. O kur jį rasti? Juk tokie laikai... Nemadinga būti kunigu.“

Taip, brangieji, ir šiais laikais kunigo patarnavimai reikalingi. O pakeisti niekas negali. Todėl ir pats Kristus ragino: „Pjūtis didelė, darbininkų mažai. Melskite pjūtis šeiminingai, kad atsiųstų darbininkų į savo pjūtį“ (Lk 10,2). Reikia ne tik

prašyti, bet ir rengti kelią Viešpaties malonei. Tai turėtų būti bendras tėvų ir vaikų rūpestis. Doras, garbingas, religingas gyvenimas yra ta dirva, kurioje auga ir klesti dvasiniai pašaukimai. Tegul jūsų namai, jūsų krikščioniškos šeimos tampa tokiais naujų kunigų daigynais.

Brangus jaunuoli! Atgimstanti Tėvynė laukia Tavo jaunų jėgų. Gal kartais susimąstai, kaip galėtum geriausiai prisidėti prie jos dvasinio prisikėlimo. Įsiklausyk, gal širdies gilumoje išgirsi Išganytojo balsą: „Sek mane!“ Nedvejok, paklusk jam. Atiduok Kristui tai, ką esi iš jo gavęs - savo visą žmogiškąją būti, kad jis galėtų ją pasinaudoti Dievo garbei ir sielų pašventinimui. Taip Tu prasmingiausiai pasidarysi ir savo tautiečių, ir visų Kristaus Krauju atpirktųjų išganymui. O gerasis dangaus Tėvas suteiks pašaukimo pareigas.

Brangūs tikintieji! Baigiamė šį ganytojinį laišką apaštalo šv. Pauliaus žodžiais: „Mes prašome jus, broliai, gerbti tuos, kurie darbuojasi jūsų tarpe, vadovauja Viešpatyje ir teikia jums pamokymų. Labai branginkite ir mylėkite juos dėl jų darbo.“ (1 Tes 5,12)

Lietuvos Kardinolas, Arkivyskupas ir Vyskupas, 1991 m. Gerojo Ganytojo sekmadienis

LAT kreipiasi demokratines valstybes

Lietuvos Aukščiausioji Taryba paskelbė kreipimąsi į demokratines Europos valstybes, Jungtines Amerikos Valstybes, Kanadą, Australiją ir Japoniją, kuriame ragina veiksmingiau reaguoti į sovietų pasikesinimus prieš Lietuvos gyventojus ir valstybinių institucijų darbuotojus. Kreipimasis tarp kitko rašoma: Lietuva daug patyrusi sovietų baudžiamųjų smūgių dėl savo laisvės siekių, šių metų vasario devintosios plebiscitu dar kartą vieningai patvirtino norinti atkurti nepriklausomybę ir draugiškus santykius su rytų kaimynais. Deja, Sovietų Sąjunga nepasmerkė nė vieno sąmokslininko ar karinio vadovo, atsakingo už sausio 13-osios žudynes Vilniuje ir toliau tęsia prieš Lietuvą tą pačią agresyvaus spaudimo politiką. Lietuvos sostinėje sovietų vidaus reikalų ministerija sudarė specialų teroristinės paskirties „juodųjų berečių“ karinį padalinį, kuris beveik kasdien ginklu užpuola praecivius, valstybinius pareigūnus ir deputatus. Lietuvoje iki šiol liejasi kraujas, nuolatiniame pavojuje atsiduria visų civilių gyventojų gyvybė ir sveikata.

Šių grėsmių ir agresyvių veiksmų eskalacijos būkleje, - rašoma Aukščiausiosios Tarybos kreipimasi, - mes prašome jūsų nebūti abejingais naujos TSRS agresijos prieš Lietuvą akivaizdoje. Reikalaukite, kad Sovietų Sąjunga nutrauktų tiesioginį karinį kišimąsi į Lietuvos Respublikos vidaus gyvenimą. Reikalaukite, kad būtų išvesti iš Lietuvos „juodųjų berečių“ daliniai, kad būtų nedelsiant sugrąžinti kariuomenės užgrobiti pastatai. Tikimės, - rašoma kreipimosi pabaigoje, - kad neatsisakysite ginti demokratiją, taiką ir žmogaus teises Baltijos regione.

LRTV

Lietuvos vyskupas vieno susirinkimo metu Kaune. Iš kairės: vysk. JUOZAS PREIKŠAS, kardinolas VINCENTAS SLADKEVIČIUS, vysk. VLADAS MICHELEVIČIUS ir kiti aukšti dvasiškiai

Vasario 16-toji ir Vilniaus aukų prasmė

„Laisvės medis retkarčiais mėgsta būti palaistomas tirono ir jo pavergtųjų krauju.“ Thomas Jefferson.

Lietuva ji vėl palaistė 1991 sausio 13 sostinėje Vilniuje. Penkiolika brutaliai nužudyti, daugiau negu pusketvirtio šimto sužeisti, iš kurių daugiau kaip dvidešimt sunkiai, keliolika dar nežina kur dingusių žymėjo paskiausią Lietuvos laisvės kovos tarpinį.

Ir tų Lietuvos herojų kraujo prirėkė pabudinti miegantį pasaulį, nors vieną akį siek tiek pramerkti Europos Bendruomenei ir labiau praverti lūpas JAV prezidentui, kad šis, pamatęs Europos tautas bent laikinai stabdančias Gorbačioviui ekonominę pagalbą, apie Pabaltijį drįso prabilti ir net pačioje pagrindinėje savo kalboje į tautą, pasigirdamas, kad išgavo iš Gorbačiovo pažadą sustabdyti smurto veiksmus Pabaltije, iš Lietuvos išvesti bent dalį kariuomenės ir su Pabaltijo valstybių demokratiškai išrinktomis vyriausybėmis pradėti derybas.

Tai pirmas toks laisvojo pasaulio nusiteikimas Lietuvos naudai, bent trumpai akimirksniu leidžiantis mums atsikvėti, lyg ir juntant, kad dėmesį j tai atkreipė ir pats Kremlius.

O kad taip tas pasaulis būtų prabilęs tuojau po 1990 kovo 11.

Tuojuo po to JAV prezidento pareiškimo Gorbačiovas dalį kareivių iš Lietuvos išsivedė, net ir naują jau kažin kelintą derybų komisiją sudarė, tačiau ar tai padės Lietuvai toliau žengti į nepriklausomybę? Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas prof. Vytautas Landsbergis įspėja Vakarų Gorbačiovo pažadais nepasitikėti. Mes žinome, kad jais teisūs. Bet mes taip pat žinome, kad per daug negalime tikėti nė Vakarais. Nors dėl žudynių Vilniuje labai nepatogiai pasijutusi JAV vyriausybė, sako, net penkias valandas apie Pabaltijį Vašingtone kalbėjosi su naujoju Sovietų Sąjungos užsienio reikalų ministru Bessmertnykh ir to pasikalbėjimo išdava buvo atidėjimas vasario vidury numatytos viršūnių konferencijos ir bent dalies sovietų karių išvedimo iš Lietuvos, tačiau vėlesni pranešimai teigia, jog ir čia Baker ir Bessmertnykh dar kažką neaiškias sutarė, vienas prižadėdamas Maskvos paramą Amerikai Arabijoje, o kitas už tai žadėdamas nekritikuoti Kremliaus veiksmų Pabaltije.

Taigi vėl kažkokia maišatis, tik pase lūpų viešai tepranešta. Ji mum vėl kelia rūpestį, ypač, kai siek tiek palankiau mūsų adresu prabilusi Amerikos valdžia labai skrupulingai aiškino, kad viršūnių

konferencijos atidėjimas nieko bendro neturi su Gorbačiovo vykdytomis žudynėmis Vilniuje ir Rygoje.

„Bet ar nors jau ir toks lūpų pravėrimas duoda vilčių, kad Bush pripažins Pabaltijo nepriklausomybę“ - klausia mum palankūs žurnalistas?

„Nel“ atsako, Londono Financial Times skiltininkas Lionel Barber, vasario 1 kalbėdamas per televiziją Paul Duke programoje. Amerikai rūpi tik sumažinti įtampą ir Maskvą su Pabaltijo vyriusybėm suvesti prie derybų stalo, visiškai nesidomint tų pokalbių išdavomis.

Tas jo pareiškimas ir nusako pagrindinę JAV politiką Pabaltijo valstybių nepriklausomybių atžvilgiu. Tą politiką nustatančioms jėgoms tautinės ir dar mažos valstybės nepakeliumi. Jom svarbu, kad ten tik būtų ramu, maždaug taip, kaip buvo prieš trejus metus. Patogu laikyti Lietuvą okupuotą, patogų lūpų žaidimu tos okupacijos nepripažinti, patogų matyti vergų imperiją sveiką viename kūne. O kad visiškai ramu ir gera būtų, reikia tik sumažinti atominius ginklus, kad koks nors idiotas į Vašingtoną nepasiųstų atominės bombos.

Tad ar visiškai veltui nueis ir šis kraujo praliejimas Vilniuje, kaip veltui nutekėjo daug jo netolimoj praeity?

Nel Ne pasauliui tie naujausi mūsų herojai ir tos herojės aukojosi, bet mūsų tautai, mūsų valstybei, mūsų žmonėms. Jie mirė dėl mūsų tautos idealų, dėl Lietuvos laisvės.

„Ginsimės patys“ - pasakė Landsbergis, nusivylęs paskiausiai savo pasimatymais Vašingtone net ir su pačiu JAV prezidentu Bush, suprastamas, kad vėl, kaip šioje laidoje ir Valiušaitis rašo, esame vėl „vienų vieni“, kaip buvome per visą ilgą Lietuvos istoriją.

Ir Lietuva gynėsi. Šį kartą nebeapsidavė kaip 1940 metų birželyje. Į prezidento šaukimą tauta atsiliepė. Gynėsi, aukojosi ir ...laimėjo. Bent pirmas kautynės. Ir tai mums yra Vilniaus aukų prasmė. Prasmė vasario 16-tosios, kovo 11-tosios ir visų kitų tokių šviesių dienų. Juntame, kad ši auka labiau suvienijo ir Lietuvos žmones, paskatino juos dar atkakliau siekti laisvės ir nepriklausomybės, į kovos lauką atvedė ir iki šiol priešingai nusiteikusius Lietuvos kitataučius. Ji sujungdino ir kitus Kremliaus pavergtuosius, ir iš naujo subraškėjo visa blogio imperija. Nors visiškai laimėjimas gal dar ir neart, bet Lietuvos padangė giedrėja. Aušra jai neša visomis jėgomis kovoti ir laimėti pasiryžusi tauta Tėvynėje. Iš naujo ryžkimės ir mes, gero gyvenimo ir pramogų

persotinta išveivija. Vilniuje šviežiu krauju palaistytas mūsų laisvės medis teprimena mums ir Vasario 16-tosios aukas, kad, pasijutę tautai skolingi, tą skolą gražintumėm ryžtingu nuolatinu nuosirdžiu ir visuotiniu darbu.

Pasaulio Lietuvis Nr. 2/246

Naujas Sovietų užgrobinimas Vilniuje

„Iš SSSR vadovybės reaguojimo mes tuoj sužinosime, kokio masto ir kokios reikšmės yra ši provokacija“, įvykusį Lietuvos Respublikos valdinio pastato užgrobinimą komentavo Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas Vytautas Landsbergis. Slepiaimosios spalvos uniformomis ir neperšaukamomis liemenėmis apsirengę sovietų kariškiai užgrobė vairuotojų mokyklą Vilniuje, Plytinių 27. Jei iš Maskvos nebus įsakyta kariškiam tuoj pat pasitraukti, pasakė pirmininkas Landsbergis, mes manytume, kad prasideda nauja prievartos veiksmų eskalacija prieš Lietuvą. Ji gali būti susieta su planuojama SSSR prezidento Grobačiovo kelione į Japoniją, nes kaip tik jam nebūnant ar tariamai nežinant, ir bėna smogiami didžiausi smūgiai. Kita galima versija - pirmininko Landsbergio įsitikinimu - konservatyviųjų TSKP ir karinių jėgų pastangos torpeduoti prasidedančias SSSR ir Lietuvos derybas. Taigi, ar tai būtų pasityčiojimas iš SSSR politinės vadovybės, ar jos pačios dvideidystė, Lietuvos popžiūriu tai naujas sovietų karinės agresijos vertinimas, keistas generolų atsakymas į Lietuvos vyriausybės pastangas pagerinti sovietų kariškių buitį Lietuvoje, pasakė Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas Vytautas Landsbergis.

Lietuvos Respublikos krašto apsaugos departamento generalinis direktorius, savo ruožtu pažymėjo: Vairuotojų mokyklos Vilniuje užgrobinimas - tai kariškių atsakymas į balandžio 4-os dienos Maskvoje Lietuvos ir Sovietų Sąjungos delegacijų oficialiame susitikime priimtą protokolą. Jame, tarp kitų, užfiksuoti ir šie derybų principai: šalių neteisėtų tarpusavio poveikio formų nenaudojimas, kitų visuotiniai pripažintų teisės principų gerbimas. Iš Vilniaus mums buvo pranešta, kad sovietinė valdžia, nei karo vadovybė Vilniuje, dar nereagavo į Lietuvos valdinio pastato užgrobinimą.

LRTV

Rygos priemiesčio geležinkelio stotyje įkurtas pirmasis pinigų keitimo biuras, kuriame bus galima laisvai pirkti ar parduoti dolerius ir kitą užsienio valiutą. Artimoje ateityje Rygoje bus įkurti kiti du pinigų keitimo biurai. Latvijos Aukščiausioji Taryba neseniai paskelbė įstatymą, kuriuo leidžiamas piniginių operacijų užsienio valiuta.

Published by Val. Čižauskas
38 Coghlan St., Nidre, 3042
President of the Lithuanian
Catholic Federation

IVYKIAI

Rusijoje kuriama katalikiška žinių agentūra, kuri taip pat leis katalikų žurnalą „Tiesa ir gyvenimas“. Agentūra ir žurnalas supažindins rusiškai kalbančius katalikus su Popiežiaus ir Apaštalo sosto veikla, su visuotinės katalikų Bažnyčios gyvenimu. Agentūros steigėjas kunigas domininkonas Aleksandras Chmelnickis tikisi, kad informacija apie katalikų Bažnyčią palengvins dialogą su stačiatikiams, padės išsklaidyti daugelį antikatalikiškų prietarų, kurie dabar Rusijoje labai paplitę.

Iš Lietuvos gauta žinia, kad jėga užgrobtas Medininkų muitinės punktas Lietuvos pasienyje su Baltarusija. Taip pat pranešama, kad nuo Kaliningrado pusės link Kauno važiuoja nemaža sovietinių karinių mašinų kolona.

Maskvoje susitiko Latvijos ir Sovietų Sąjungos derybų delegacijos. Joms vadovauja abiejų šalių vicepremierai. Anot latvių, šio susitikimo negalima laikyti oficialių derybų pradžia. Derybininkai turi įgaliojimus svarstyti visą politinių, ekonominių bei socialinių klausimų kompleksą. Susitikime be kita ko buvo kalbama apie sovietų armijos buvimą Latvijos teritorijoje ir Latvijos dalyvavimą gražinant sovietų užsienio skolą.

Latvių ir sovietų delegacijų susitikimas, Maskvoje, užsitęsė apie penkias valandas, buvo svarstyti daugiausiai ekonominiai klausimai. Nuspręsta, kad delegacijos susitikinės du kartus per mėnesį. Latvijos vyriausybė tikisi, kad ateinančiuose posėdžiuose bus pradėti svarstyti kiti svarbieji klausimai, susiję su Latvijos atskirymu nuo Sovietų Sąjungos. Latvija ir Estija, kaip žinoma, dar nepaskelbė nepriklausomybės atkūrimo deklaracijų, bet praėjusiais metais abiejų respublikų Aukščiausiosios Tarybos priėmė rezolucijas, kuriose reikiama pasiryžimas palaipsniškai atstatyti visiška šalių nepriklausomybę.

Iš Vilniaus gauta žinia, kad Lietuvą šiomis dienomis pasiekė pirmoji siunta Italijoje išleistų lietuviškų tikybos vadovėlių. Yra išspausdinti du pirmieji vadovėlių sąsiuviniai, kiekvienas turi apie šešiasdešimt puslapių. Gražiai ir gausiai iliustruoti vadovėliai skirti mokyklinio amžiaus jaunimui. Ateinančiuose laidose su šiais vadovėliais mūsų klausytojus plačiau supažindins kunigas Jonas Ivanauskas.

Lietuvos ministras pirmininkas Gediminas Vagnorius iš Vilniaus per Maskvą pasiekė Kanadą, kur išbuvo iki balandžio 23-ios dienos. Pirmoji kelionės stotis - Montrealis iš čia Gediminas Vagnorius vyks aplankyti kitas lietuvių bendruomenes - Otavoje, Hamiltone, Toronte, Londone, Kalgaryje ir Edmontone. Kelionės metu susitiks taip pat su Kanados federalinės valdžios viršūnėmis, Ontario bei Alberto provincijų vadžių atstovais, įtakingais verslininkais, parlamentarais. Lietuvos ministras pirmininkas turės galimybę užmegzti naujus ryšius su Kanados federacine bei provincinėmis valdžiomis, iširti politinės bei ekonominės pagalbos Lietuvai perspektyvas.

TEVIŠKĖS AIDAI

18 Henry St., Kensington, Vic. 3031. Tel. 376 7355
LEIDŽIA AUSTRALIJS LIETUVIŲ KATALIKŲ FEDERACIJA

Redaktorius Kazys Mleadažys. Korespondencijas, straipsnius, skelbimus, prenumeratas siųsti viršuje nurodytu adresu. Prenumeratos kaina metams \$30. Kitoose kraštuose \$35. Atskiras numeris \$1.00. Skelbimai už skilties vieną cm. - \$2.00. Nuolatiniam skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų turinį neatsakoma. Redakcija straipsnius ir korespondencijas taiso savo nuožiūra.

Vašingtonas ir Pabaltyjis

Baltųjų Rūmų tarptautinė politika charakteringa klaidų darymu ne tik praėjusių, bet ir dabar, kai pasaulį vyksta istoriniai pasikeitimai. Pabaltyjis, aišku, nėra išimtis.

Balandžio 9 d. atvažiavusiem Lietuvos, Latvijos ir Estijos AT pirmininkam prašyti Vašingtono užtarimo, amerikiečių prezidentas lakoniškai kartojė seną dainą, kad S.Amerika nepripažįsta Pabaltyjo valstybių okupacijos. Dar lyg ir pasižadėjo pakalbėti apie pabaltiečių reikalą su Gorbačiovu, kai jie susitiks, gal liepos mėnesį.

Vengimas užtarti Pabaltyjo valstybes yra grubi politinė klaida. Amerikai naudingiau turėti Maskvoj vadą, su kuriuo galima tartis. Apart Gorbačiovo, kito rimtesnio kandidato nesimato. Taigi Baltieji Rūmai daro ką tik gali, kad padėtų jam išsilaikyti savo vietoj. Paviršutiniškai žiūrint, toks elgesys dabartinėje padėtyje yra pateisinamas. Paanalizavus giliau, pasirodė, kad Vašingtonas vėl ir čia daro klaidą. Gorbačioviui šiuo metu reikia ramybės S.Sajungoj ir pakėlimo produkcijos su pagalba imperijos ekonominių reformų. Abu dalykus Maskva atsiėktų duodama laisvas rankas Pabaltyjo valstybėm, vietoj toliau provokuoti pabaltiečius su specialiu daliniu sauvale ten. Graži ekonominės reformos pradžia galėtų būti kaip tik Pabaltyj. Tam reikėjo ir reikės susitarti su Pabaltyjo valstybėm taip, kad jos galėtų pilnai kontroliuoti savo sienas, laisvai tvarkyti žemės ūkį ir industriją ir tartis su užsienio investitoriais bei finansinėm institucijom.

Pabaltyje gaminama tai, ko trūksta S.Sajungai - maistas, jei neminėti televizorių, šaldytuvų, tekstilės ir t.t. Lietuva, Latvija ir Estija, nors sudaro tik mažutę dalį imperijos teritorijos, gerokai prisidėtų prie aprūpinimo vidaus rinkos, nes šitų respublikų produkcija yra aukščiausios sąjungoj. Kad Kremlius vis dėl to specialiai trukdo Pabaltyjo valstybėm pradėti tikras ekonomines reformas, yra kaltas rusiškas-panslaviškas imperializmas. Tokiu elgesiu Kremlius daro žalą pabaltiečiam ir S.Sajungai.

Jei, kaip jau sakėm Vašingtonas nori padėti Gorbačioviui, jam reiktų jį paspausti, kad ir plačiai apie tai neskelbiant, kad jis tuč tuojau pradėtų Pabaltyjo valstybių savarankiškumo atstatymą pagal susitarimą su Vilniū, Ryga ir Talinu. S.Amerikai užtektų pasakyti Kremliui vadui, kad jis privalo susitarti su pabaltiečiais ir tik po to gaus ekonominę paramą. Tai prez. Bush turėtų padaryti, jei jau ne dėl mūsų, tai dėl jo draugo Gorbačiovo.

Iki šiol Baltieji Rūmai to nedarė. Rezultatai visiem žinomi: žudynės Vilniuj ir Rygoj, sauvalė raudonarmiečių ir produkcijos sumažėjimas visais 25%! Tai Vašingtono meškos patarnavimas Maskvai. Šią klaidą Bush'as daro dėl kai kurių įtakingų mažumų neigiamo nusistatymo dėl Pabaltyjo valstybių nepriklausomybės ir dėl netinkamos CIA informacijos apie padėtį Pabalty ir S.Sajungoj. Šių metų pradžioj Baltieji Rūmai užsidedė aistra eiti į karą prieš Iraką dėl Amerikos sionistų įtakos ir dėl CIA suteiktų valdžiai klaidingų žinių apie padėtį Irake ir Kuvaityj. Garsiai skelbiama pergalė baigėsi

Rašo Dr. Jonas Kunca

katastrofa. Simtai tūkstančių kurdų nukentėjo, patikėję Bush'o raginimui sukilti prieš Hussein'ą, o į nuniokotą Kuvaitą sugrįžo diktatorių emiras ir pradėjo žudyti ir kankinti buvusius ten palestiniečius. Apie demokratijos įvedimą emiras nenori nieko girdėti... Galų gale suklydusiam Vašingtonui teko ieškoti išsigelbėjimo pas tą patį Hussein'ą. Kitaip Mahomos fanatikai būtų užvaldę Artimuosius Rytus.

Sunku atidaryti akis slapto

Šildo ugnies ir ledo sala

Šiomis dienomis ne tik Reikjavike ir Vilniuje, bet ir daugelyje Europos sostinių Lietuvos ir Islandijos vardai rašomi greta, o per radiją ir televiziją, diplomatų ir žurnalistų pokalbius tariami kartu. Reikjavike abiejų šalių užsienio reikalų ministrai pasirašė sutartį dėl Lietuvos ir Islandijos diplomatinio santykių užmezgimo.

Lydveldid Island - taip savo valstybę vadina islandai. Islandija - vulkaninė sala Atlanto vandenyne. Pagal dydį - antroji Europoje. Jos kranto linijos ilgis 6000 km. Artimų kaimynų neturi. Nuo Škotijos ją skiria 800 km, o nuo Grenlandijos - 287. Norvegija net už tūkstančio kilometrų.

Pasižiūrėję į Europos žemėlapi, nejučiomis pagalvosime, kokią vietą užima mūsų žemynė Islandija, kurios teritorija - 103 tūkstančiai kv. km. Plotu ji didesnė už Albaniją (3,1 milijono gyventojų), Austriją (7,5 mln.), Belgiją (9,9 mln.), Olandiją (14,7 mln.), Portugaliją (10,4), Sveicariją (6,5 mln.), Vengriją (10,5 mln.)... Tačiau Islandijoje gyvena (1989.06.30 duomenimis) tik 246 tūkstančiai žmonių (mažiau negu Kaune). 90 proc. gyventojų - islandai, kiti - danai, norvegai, vokiečiai. Gyventojų skaičiumi Islandija pralenkia Andorą, Lichtenšteiną, Monaką, San Mariną, Vatikaną.

Islandija dažnai vadinama ugnies ir ledo šalimi. 13 procentų šios salos ploto dengia ledynai. Didžiausias - Vatnajokudlis. Jo plotas - 8400 kv. km. Iš po didžiulių ledynų teka daug sraunių slenkstėtų upių. 3 procentus Islandijos teritorijos užima ešerai, du trečdalius - tundra. Saloje - 100 vulkanų. Jie suformavo šio krašto paviršių. Iš žemės gelmių trykšta daug karšto vandens versmių. Geizerių vanduo šildo namus ir šiltnamius.

Atverskime vieną kitą Islandijos istorijos puslapį. Skandinavijos jūrininkai Islandiją atrado apie 860 m. Norvegai pradėjo kolonizuoti salą. Apie 870-874 m. pirmasis čia atkeliavęs Ingolfuras Arnarsonas. Dėkingi palikuonys Reikjavike jam pastatė paminklą. Nuo 930 m. Islandija laikoma savarakiška valstybe, tačiau centralizuotos valdžios dar nebuvo. 1000 m. altinge (parlamente) nutarta krikščyti salos gyventojus. Pirmoji vyskupija įsteigta Skaholte. Prie vyskupijos buvo kuriamos mokyklos. 1262 m., pasirašiusi sutartį su norvegų karaliumi, tapo pavaldi Norvegijai. Vėliau pateko Danijos valdžion. Nuo 1830 m. prasideda vadavimasis iš Danijos jungo. 1918 m. gruodžio 1 d. pasirašomas įstatymas, pagal

tarybos ir mažumų apakintai amerikiečių valdžiai. Bet gal po Kuvaity pamokos ji ims peržiūrėti savo vedamą politiką. Pabaltiečių AT pirmininkų pašnekesys šį kartą galėjo surasti mažiau kurčias ausis.

Tik kai prašom ir laukiame paramos iš svetimųjų, privalome patys veikti apgalvotai ir vieningai, kad parodyti jog esame verti paramos ir nepriklausomybės. To atsiėksim parodydami mūsų subrendimą konkrečiam valstybės tvarkyme. Kaip mes, taip ir pasaulis, įvertina pozityvias pastangas. Žodžiai visiem yra nusibodę.

kurį Islandija tamp laisva ir suverenia valstybe, sudariusia uniją su Danija. 1944 m. gegužės 17 d. paskelbia Islandijos Respublika. Jos pirmasis prezidentas - Sveinas Bjornsonas (mirė 1952 m.). Nuo 1946 m. lapkričio 19 d. Islandijos Respublika - Jungtinių Tautų narė. Užmezgdama diplomatinis santykius su Lietuva, Islandija pralaužė tylos ir nusikalstamo abejingumo sieną, kuri kai kurioms didelėms valstybėms pasirodė neįveikiama kliūtis. Nedidelė šalis atliko didelį vaidmenį didžiojoje Europos politikoje.

Algimantas Krygeris
(Lietuvos Aidas" Nr. 031(5731))

Rusijos inteligentų balsas

Bendrapiliečiai! Mes, mokslo ir kultūros žmonės, kreipiamės į visus, kurie mus pažįsta, skaito, klausosi, žiūri. Visi mes tikėjomeis sulaukti normalaus, žmoniško gyvenimo. Niekas dėl to nebuvo tikras, tačiau bent jau būta vilčių. Jos sudužo. Dabar mes matome: pertvarka, pradėta Maskvoje 1985-ųjų balandį, buvo sušaudyta Vilniuje sausio 13-osios naktį. Visą tą laiką mes rėmėme Prezidentą, stengdamiesi nepastebėti jo politikos nenuoseklumo. Mes tikėjomeis, kad jis taps demokratijos ram. Iu, liks ištikimas prezidento priešai. Tačiau nusikalstamas Vilniuje nesulaukė Prezidento ir TSRS Aukščiausiosios Tarybos pasmerkimo. Poto save apgaudinėti nebeįmanoma. Perversmas jau prasidėjo. Jeigu jis pavyks, mūsų vėl laukia lageriai, represijos, baimė, alkis, suirutė. Ir ne vien tai - vėl mūsų šalis atsivers nuo žmonišios geležinės uždanga ir pavirs branduoline baidykle visam pasauliui.

Ką gi daryti?

Ši dramatiška momentą, kai Prezidentas ir Aukščiausioji Taryba išduoda demokratiją, mes kviečiame jus palaikyti teisėtus, liaudies išrinktus respublikų parlamentus ir vyriausybes. Jie beginkliai. Jie neturi nei armijos, nei KGB. Tik platus palaikymas suteiks jiems reikalingų jėgų suverenitetui ir teisėtumui apginti. Respublikų sąjunga negali laikytis ant durtuvų ir tankų.

Mes kviečiame susijungti į platų demokratinį judėjimą, galintį pasipriešinti besiantinčiam diktatūrai. O pirmiausia mes kviečiame siekti, kad baudžiamoji kariuomenė būtų nedelsiant išvesta iš Pabaltyjo.

Iš „Rossijskaja gazeta“ (RTFSR AT laikraštis). Vertė A. Gudelis.

Baltijos Valstybių T-bos kreipimasis į TSR Sąjungos Prezidentą

Gerbiamas Michailai Sergejevičiauj

Mes su pasitenkinimu sutikome dialogo tarp TSRS ir Baltijos valstybių atnaujinimą. Tačiau pirmasis Jūsų paskirtos TSR Sąjungos delegacijos susitikimų raundas su Lietuvos Respublikos, Estijos Respublikos ir Latvijos Respublikos delegacijomis keliam tikrą nerimą. Susitikime su Lietuvos Respublikos delegacija tarybinė pusė atsisakė užfiksuoti jėgos nenaudojimo principą. Apibūdinant delgacijų susitikimų statusą tarybinė pusė visokiais būdais vengia netgi derybų sąvokos, kadangi Jūsų įsaku jai suteikti igaliojimai tik aptarti politinių, socialinių ir ekonominių klausimų kompleksą.

Sykiu Lietuvos Respublika, Estijos Respublika ir Latvijos Respublika vadovaujasi savo valstybių Aukščiausiųjų Tarybų sprendimais apie visišką Lietuvos, Estijos ir Latvijos valstybių nepriklausomybės atstatymą.

Tokie neaitikimai gali uždelsti teisingą Baltijos valstybių klausimo sprendimą. Baltijos valstybių taryba dar kartą kreipiasi į Jus su pasiūlymu parodyti gerą valią ir suteikti TSRS delegacijai mandatą vesti su Baltijos valstybėmis tikras tarpvalstybines derybas.

Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos Pirmininkas V. Landsbergis, Estijos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos Pirmininkas A. Ruutelis, Latvijos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos Pirmininkas A. Gorbunovas
Jurmala, 1991 m. balandžio 13 d.

Kas išgėrė neapykantos taure?

Jaučiu - kraujas verda. P o A.Nevzorovo „netradicinio, tačiau labai objektyvaus“ (taip pavadino CT diktore) televizijos filmo, parodyto sausio 16 d. po „Vremios“

Atseit lietuviai puolė, o desantininkai - gyvėsi. Žiūrėkit, kokie dabar jie - išvargę, nesiprausę, turi saugoti TV bokštą. Bokštą būtinai reikėjo užimti, nes dėl neobjektyvios Lietuvos TV informacijos galėjo išgalbėti visus rusus. Sovietų armijai lietuviai privalo dėkoti - ji garantuoja taiką ir ramybę.

Vaidyba - sumanesnė nei amerikietiškuose vesternuose. Išdavikas B.Makutinovičius drąsina iki panagių ginkluotus perėjūnus: Jau tuoj puls lietuviai, laikykites, nepasiduokite. Lietuviai gal: iš bet kur pašauti - ju šautuvai su optiniais taikikliais..."

Neapykantą kurstoma meistrškai. Zmogus prie stalo kadre kelia liepsnojančią taure... Deja, neapykantos mums taure gerokai anksčiau išgėrė jie - raudonojo teroro organizatoriai...

Rytą skubėdama į darbą sutikau kaimyną rusą. Iki šiol nelabai lojalų mums. Pasakė: „Nešu savo karinį bilieta. Pamašiu ant armatūros virbų prie Aukščiausiosios Tarybos...“

P.Kvietkauskienė
(Lietuvos Aidas Nr. 013(5713))

LOTYNŲ RITO KATALIKŲ HIERARCHIJOS ĮSTEIGIMAS SOVIETŲ SĄJUNGOJE

Diplomatinių santykių, nors dar tik provizorinis, užmezgimas jau pradeda duoti konkrečių rezultatų. L'Osservatore Romano 14 balandžio laidoje paskelbė istorinę žinią, kad Sovietų Sąjungoje pertvarkoma lotynų rito Katalikų Bažnyčios Hierarchija. Jau nuo seniau egzistavusių Mohilevo-Minsko ir Pinsko vyskupijų Baltgudijoje įsteigiama nauja Gardino vyskupija. Be to, sovietinėje Rusijos respublikoje įsteigiama Maskvoje arkivyskupija ir Novosibirskė vyskupija. Ir dar sovietinėje Kazakstano respublikoje įsteigiama taip pat Karagandos vyskupija. Maskvos arkivyskupu metropolitu skiriamas Minsko vyskupas T. Kondrasevičius; Minsko-Mogilevo arkivyskupu-metropolitu paskirtas Mons. K. Swiatek. Jis valdys drauge Pinsko vyskupiją. Gardino vyskupu paskirtas kun. A. Kaškevičius, šv. Dvasios parapijos klebonas, Vilniuje. Pagaliau Karagandos vyskupu nominuotas yra marionas kun. Jan Lenga. Gi Novosibirsko vyskupu paskirtas jėzuitas Tėv. J. Werth, kuris aptarnavo Volgos vokiečius.

Sis šv. Sosto patvarkymas netiesioginiai liečia ir Lietuvą. Mat, Gardino naujos diecezijos teritorija priklausė Vilniaus arkivyskupijai. Siuo patvarkymu taigi šv. Sostas galutinai pripažįsta Vilniaus arkivyskupijos padalinimą naujose politinės priklausomybės ribose tarp Lietuvos, Baltgudijos ir Lenkijos. Siuo metu Romoje vieši kard. V. Sladkevičius su vysk. V. Michelevičiumi. Savo pokalbiuose tikriausiai Jo Eminencija buvo aukštųjų šv., Sosto pareigūnų painformuotas apie naujus patvarkymus, kiek jie siejasi su Lietuva bei Lietuvos bažnytine provincija. Kiek žinau, Lietuvos bažnytinė provincija turės dvi metropolijas: Vilniaus ir Kauno - ir keturias sufraganines diecezijas. Spėju, kad prie Vilniaus Metropolijos priklausys Panevėžio ir Kaišėdorių sufraganinės diecezijos; o prie Kauno Metropolijos-Telšių ir Vilkaviškio diecezijos. Laukiama taip pat naujų paskyrimų Lietuvos Hierarchijoje.

Zodžiu, vyksta, ko prieš keletą metų negalėjome nei laukti, nei vaizduotis. Dievo ranka lemia ir tvarko ne tik Bažnyčios, bet ir pasaulio gyvenimą. Dievas tačiau savo planų vykdyme rekalingas

Rašo L. Tulaba

mūsų rankų, mūsų protų ir mūsų širdžių.

Jo Eminencija vysk. V. Michelevičius grįžo į Lietuvą balandžio 17 d. Siuo metu buvo Romoje ir dalyvavo katechetų simpoziume Kauno seminarijos vice-ordinatorius Tėv. Jagminas, SJ ir kun. V. Vaičiūnas, Kauno

Vieta, kur dingsta vyrai

Aštuonias dienas „Lietuvos aidą“ spec. korespondentė Aurelija Liauškiene ir fotožurnalistas Martynas Vidzbelis dirbo Vakarų Sibire - Tiumenės srities Kogalymo mieste.

Dar prieš sukardami tuos keturis tūkstančius kilometrų, skiriančius Vilnių nuo Kogalymo, žinojome, kad jau trisdešimt spetynerius metus neaprepiama, amžiną Vakarų Sibiro pelkę mindo industrinė visuomenė. Mažais žingsneliais pradėjusi nuo Tiumenės srities Beriozovos kaimo (1953 m. rugsėjo 21 d. čia atrastas pirmasis dujų telkinys) bei Saimos apylinkių (1960-aisiais tose vietose aptikti didžiuliai naftingai klodai), ji jau septynmyliais žingsniais skersai ir išilgai žirglia po tą kraštą. Tame 1 800 000 kv. km. plote dujų ir naftos yra nė kiek ne mažiau nei turtingiausiose Persų įlankos naftos valstybėse. Rašyta, kad tų telkinių parengimui eksploatuoti teks pakloti dešimteriopai daugiau kapitalo negu kainavo amžiaus statyba - Baikalo-Amūro magistralė. Trisdešimt metų neuikškumo, nemokšikumo, ašinamas kraštas pradėjo duoti „pirmuosius vaisius“ - nyksta ir šiaip jau skurdi miškatundrės augmenija, į pelkes ir ežerus prigrūsta metalo vamzdžių ir konstrukcijų, technikos ir betono plokščių. Neįprasta čia pamesto daikto ieškoti, iškritusių pakelti.

Iš gimtųjų vietų negailestingai varomi amžius čia gyvenę chantai. Tai labai maža ugrų finų grupės tauta, nuo seno būstus stačiusi prie upių ir ežerų, vertusis žvejyba, medžiokle, uogų ir grybų rinkimu. Šiandien naftos ir dujų pabaisa išvaikė žveris, išnuodijo žuvis, nykstančią tautą užkrėtė „ugnio vandens“ virusu. Prieš ketverius metus chantų šeima ir jų būstą radome vos už 25 kilometrų nuo lietuvių kelininkų gyvenvietės,

seminarijos profesorius.

Džiugu pastebėti, kad dauguma naujai paskirtų hierarchų Sovietų Sąjungoje gavo savo kunigišką formaciją ir šventimus Lietuvoje. Arkiv. Kondrasevičius ir vysk. Kaškevičius yra baigę Kauno seminariją. O vysk. Lenga-slaptai parengtas ir slaptai įšventintas (kard. V. Sladkevičiaus) Veisiejų parapijos bažnyčioje, Lietuvoje.

Šįkart jų ieškojome jau 200 kilometrų spinduliu. Radome Ruskinskije gyvenvietėje, kitaip tariant, rezervate. Nuostabūs tautiniai drabužiai, siaurietiškas ortumas niekaip nesiderina su girtomis dainomis, šūkais apie lygbę ir brolybę (rusų kalba bei Lenino portretu, išpaišytu ant vienintelio aukštesnio namo ... Vos prieš kelerius metus čia buvo sugabenti chantai, o sunykimo sėkla, kuriai nebaistūs nė pusšimčio laipsnių šalčiai, jau prigijo.

Neįprastai šiose vietose atrodo ir žmonės milicininkų uniformomis. Jų rezervate net du! „Geriai chantai labai daug, paskui mušasi. Reikia juos skirti. Dar naftos gręžėjai retkarčiais kokį chanto elnią nusišauna, žuvų jų ežeruose pasigaušo - vėl konfliktai ... Tam mes čia ir esamel, - taip savo darbą apibūdino apylinkės inspektorius A. Rudiaška.

Vis mažiau ir mažiau chantų, kurie nesutinka keisti įprasto gyvenimo būdo, t.y. keltis į rezervatus. Tokie traukiasi tolyn į šiaurę, ieško tinkamų gyventi vietų, kokia vos prieš keliolika metų buvo Kogalymas (jų kalba tai reiškia vieta, kurioje dingsta vyrai). Šiandien čia - jau kitokie žmonės ir jų būstai, svetima kalba. Tačiau ne nostalgijos ir pasipiktinimo dėl nykstančios tautos vedami vykome į Kogalymą - niekad, tuo labiau keli žurnalistas, neišgelbės ir neapgins tautos orumo, jei jis nepabudęs pačioje tautoje ... Ir ne didžiulį Vakarų Sibiro turtų pasižiūrėti buvo mūsų kelionės tikslas. Vykome pas Lietuvos statybininkus ir kelininkus, štai jau dešimt metų statančius Kogalymo miestą ir tiesiančius kelius į naftos versloves. Manėme parašyti apie tikrą Sibiro šaltį, tikrą nuoširdumą ir tokį pat pyktį, tikrą džiaugsmą ir tokius pat pinigus, tačiau vietoje pamatėme, kad prie šių temų teks grįžti kitąkart. Mat šiandien tiek kelininkai, tiek statybininkai turi problemų, kurios svarina rankas, blankina mintis. Problemų, kurioms impulsas duodamas ne kur kitur, o Lietuvoje.

A. Liauškiene
Vilnius - Kogalymas

Romoje šiomis dienomis lankosi pasaulinio garso lietuvis mikro-chirurgas, Lietuvos mikro-chirurgijos centro vadovas profesorius Mečislovas Vitkus. Profesorius Vitkus šiaurės Italijoje ir Romoje susitiko su italais mikrochirurgijos specialistais, tarėsi apie lietuvių ir italų mikrochirurgų bendradarbiavimo galimybes, taip pat dėl mikrochirurgijos centrų vystymo Lietuvoje, dėl aparatūros tiekimo Lietuvai.

Švento Kazimiero liturginė šventė Romoje

Popiežiškoji švento Kazimiero lietuvių kolegija Romoje, kovo ketvirtą, paminėjo savo dangiškojo Globėjo - švento Kazimiero liturginę šventę. Kolegijos svečių namų - Villa Lituania - koplyčioje Mišias ta proga koncelebravo Vatikano valstybės sekretoriato pareigūnas prelatas Antonio Franco, lietuvių kolegijos rektorius prelatas Algimantas Bartkus ir buvęs rektorius, šv. Petro bazilikos kanauninkas Ladas Tulaba. Prieš Mišių pradžią prelatas Bartkus per monsinjorą Franco padėkojo Šventajam Tėvui ir Apaštala Sostui už nuolatinį rūpestį Lietuvai, taip pat už visokeriopa paramą Romoje veikiančiai lietuvių kolegijai, kuri yra tapus lietuvių dvasiniu židiniu krikščionybės centre, tartum simboliniu tiltu tarp Lietuvos ir Romos. Prelatas Franco po Evangelijos tartame žodyje išklė lietuvių tautos dangiškojo globėjo šventumo ryškesnius bruožus, kalbėjo apie lietuvių tautos stiprų tikėjimą, kur jis turėjo progos apčiuopamai pajusti, kai sausio mėnesį lankėsi Lietuvoje. Besimeldžiančių tikinčiųjų minios Kauno ir Vilniaus bažnyčiose jau paliko neišdildomą įspūdį. Tikėjimas lietuvių tautos sielos vienas ryškiausių bruožų, pasakė prelatas Franco, - tikėjimas teikia lietuviams jėgų su viltimi žvelgti į ateitį. Celebrantas aukojo Švenčiausios Jėzaus Širdies globai Lietuvą ir lietuvių tautą, meldė Visagalią Dievą saugoti Lietuvą nuo visų pavojų, išreiškė viltį, kad išsipildys lietuvių tautos lūkesčiai, kad tauta greitai pasieks to ko labiausiai trokšta. Priminęs, kad Popiežius nuolat rūpinasi Lietuva, monsinjoras Franco kvietė susirinkusius melstis Šventojo Tėvo intencija.

Po pamaldų Mišiose dalyvavę Romos lietuvių ir jų svečiai susirinko į lietuvių kolegijos svečių namų salę, kur buvo pavaisinti. Čia dalyvavo iš Lietuvos atvykęs deputatas Kazys Saja ir Vilniaus konservatorijos profesorius Lepoldas Digrys. LRTV

Nobelio institutas Osle dar negavo žinios iš Kremliaus, ar prezidentas Gorbaciovas tikrai gegužės mėnesį atvyks į Norvegijos sostinę, kaip buvo pažadėjęs, atsiimti jam paskirtos Nobelio Taikos premijos. Gruodžio mėnesį jis negalėjo atsiimti premijos dėl įtemptos vidaus padėties Sovietų Sąjungoje. Nobelio Taikos premijos paskyrimas Gorbaciovui, kaip žinoma, Vakaruose sukėlė protestų bangą, kai sovietų kariškiai su tankais puolė valdinius pastatus Vilniuje, nužudė keliolika taikių Televizijos bokšto gynėjų. Kai kurie net reikalavo atimti iš Gorbaciovo Taikos premiją. Kilo sumanymas įteikti Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos pirmininkui Vytautui Landsbergiui alternatyvinę norvegų tautos Taikos premiją. Per trumpą laiką Norvegijoje buvo surinkta nemaža suma pinigų, kuri kaip premija buvo įteikta Vytautui Landsbergiui Vilniuje, šių metų kovo vienuolikąją, Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo pirmųjų metų proga.

Cikagos kardinolas Jo Eminencija Juozapas Bernardinas sveikinamas Telšių katedroje. Už kardinolo pastoralo J.E. Telšių vyskupas Antanas Vaičius

Knygnešių ir Vaižganto Keliais

Vadaktėlių parapija yra viena iš mažiausių Panevėžio vyskupijos parapijų. Ji užsitarnavo didesnio dėmesio tik dėl to, kad joje Garšvių kaime spaudos draudimo laikais nuo 1884 iki 1895 m. veikė Garšvių knygnešių draugija ir dėl to, kad jos bažnyčioje nuo 1902 iki 1905 m. klebonavo kun. Tumas - Vaižgantas. Siame straipsnyje pakeliamume knygnešių ir kun. J. Tumo - Vaižganto kelias.

Kelionės pradžia tebūnie Vadaktėlių bažnyčios kapinės. Nulenkime galvas ir pasimelskime prie Garšvių knygnešių draugijos įkūrėjo K. Udros ir jo sesers Augustės Udraitės kapo. Įrašas paminkle taikliai apibūdina jų veiklą:

AŲA knygnešys Kazimieras Udras 1854-1937

AŲA knygnešė Augustina Udraitė 1864-1955

Lietuvos spaudos draudžiamais laikais Kaz. Udras iš Prūsų gabenò ir platino lietuviškas knygas ir laikraščius. Už tai jis 3 metus kalėjo ir 5 metus buvo ištremtas Sibiran.

Už savo nenuilstamą veiklą K. Udra dar nepriklausomos Lietuvos laikais buvo pagerbtas: jam paskirta pensija, o jo ir kitų 11 Garšvių knygnešių draugijos narių pavarðes buvo įrašytos 1940 m. Karo muziejaus sodelyje memorialinėje lentoje.

Grįžęs iš tremties į Lietuvą, 1903 m. parvyko į Garšvius. Tuo metu Vadaktėliuose klebonavo kun. Tumas - Vaižgantas. K. Udra, nors buvo nukentėjęs, bet nemetė knygnešystės darbo. Darbavosi kartu su kun. Tumu - Vaižgantu, platino draudžiamas knygas iki pat spaudos draudimo panaikinimo.

Deja, nebėra tos klebonijos, kur gyveno kun. Tumas - Vaižgantas, kur užėdavo ir K. Udra. Tik, vaikščiodami aplink bažnyčią ar po kapines, pajusime jų abiejų dvelkiančią dvasią.

Iš Vadaktėlių pajėkime kilometrą iki kelio vedančio į Garšvių kaimą. Čia kelio pašonėje stovi meistro Nemanio darbo meniškasis koplytstulpis, kurio apačioje prasmingi vaizdai ir įrašai: „Knygnešio kelias“, „Vargo mokykla“, „Susitikimas su žandariais“.

Tuo knygnešių keliu einame į Garšvių kaimą. Kelio tik kilometrą. Iš kitados buvusio didelio kaimo beliko tik viena sodyba. K. Udros sodybos vietoje pasodinti ąžuoliukai, o šalia pastatytas didelis akmuo su saulute-kryžiumi. Akmenyje įmontuota memorialinė lenta su įrašu:

„Čia stovėjusioje K. Udros sodyboje 1884-1895 buvo Garšvių knygnešių bendrovės centras“.

Anais laikais į tą sodybą nuolat dardėdavo pilni vežimai knygų ir laikraščių. Juos vežė ne tik K. Udra, bet ir knygnešių tėvas Jurgis Bielinis, vadinamas ministru, ir kiti draugijos nariai. Jurgis Bielinis, o vėliau ir jo vaikai, buvo dažni svečiai pas K. Udrą: jų reikėjo aptarti knygnešystės darbą. Kartais pagyvėdavo ir ilgesnį laiką. Atvežtos knygos buvo slepiamos K. Udros jaujoje, kitų garšviečių slėptuvėse, taip pat Baibokų km. pas Jurgį Dilkų ir Ustronės vieniemyje pas P. Vidugirį. Iš tų slėptuvių knygos per knygnešių bendradarbius keliaudavo ne tik į gretimas vietas, pav. į Vadaktus,

Rašo kun. Ant. Valantinas.
Vadaktai

kur tais laikais darbavosi knygnešius rėmė kunigai - Vitkus ir J. Karbauskas, bet ir į tolimus Lietuvos rajonus. Deja, 1895 m. prasidėję areštai ir teismai sužlugdė tokį reikalingą darbą.

Garšvių kaimo kapinėse palaidota knygnešė ir daraktorė M. Kiauniūtė ir kiti garšviečiai, knygnešių rėmėjai. Jiems pagerbti Panevėžio žygeiviai pastatė du koplytstulpius.

Netoli nuo Garšvių yra Ustronės vieniemis. To vieniemio svirne anais laikais buvo įrengta knygų slėptuvė. Dabar Ustronės svirnas yra Lietuvos architektūros paminklas ir saugomas valstybės. Jo memorialinėje lentoje rašoma: „Siame svirne spaudos draudimo metu buvo slepiama nelegali literatūra, 1902-1905 m. lankėsi ir gyveno rašytojas Juozas Tumas - Vaižgantas.“

Siame svirne jau prieš metus kitus įrengta Vaižgantui skirta ekspozicija, kurioje sudėti jo veikalai, atvaizduota jo darbuotė, Ivaivos jo gyvenimo nuotraukos, o šiemet papildytas knygnešių skyrius. Jame į mus žvelgia arch. Leono Juozonio piešti žymiųjų knygnešių, kaip J. Bielinio, K. Udros, A. Laduko, A. Udraitės, J. Sakalausko, S. Nesteckio, J. Račiūno ir Ustronės bur. savininko P. Vidugirio, portretai. Kitame kambary išstatytos Prūsų Lietuvoje išleistų ir Lietuvon gabentų knygų pavyzdžiai, kiti su knygnešyste susiję dokumentai ir kt.

Keliaujant į Ustronę nuo Vieškelio, nepaklysi: meniška rodyklė skelbia, kad netoli

„Knygnešystės ir J. Tumo - Vaižganto muziejus“. Priejus Ustronę iš tos pusės, mus pasitinka Nemanio darbo knygnešio skulptūra su poeto Justino Marcinkevičiaus žodžiais: „Viešpatie, Tu juk matai kiekvieną knygnešio kelią.“ Ant aukštumėlės stovi kryžius su užrašu: „Garbė Jėzui Kristui!“ Prieš kryžių iš akmenų sukrautas aukuras, kuriame kartkartėmis uždegama ugnis. Ustronėje lankytojų tiek organizuotų, tiek pavienių nestinga. Čia lankėsi ir ateitininkai su prof. Žygu. Muziejaus lankytojų knygoje daug gražių įrašų. Muziejaus vedėjas Julius Vapšas maloniai priima visus atvykusius.

Kovo 15 d. iškilmingai paminėta knygnešių diena. Iškilmės pradėtos pamaldomis Vadaktėlių bažnyčioje ir pagerbimu mirusių knygnešių prie jų kapų. Potopasventinti nauji koplytstulpiai ir paminklinis akmuo K. Udros bur. sodyboje. Pamaldas ir šventino Naujamiesčio ir Vadaktėlių klebonas J. Jurgaitis. Atidarant knygnešių ekspoziciją Ustronėje, kalbėjo istorikas V. Merkys, knygnešių ainiai Ipolitas Udras, Algirdas Jurgis Bielinis, rajono kraštotyrininkas Br. Mažylis ir kt. Dalyvavo apie 200 žmonių, tarp kurių buvo ir Respublikos švietimo ir kultūros ministro pavaduotojas kultūrai V. Gaidamavičius.

Tikėkimės, kad Knygnešystės ir J. Tumo - Vaižganto muziejus bus ir toliau gausiai lankomas: juk miela pavaikščioti tais keliais, kuriais vaikščiojo mūsų knygnešiai ir kun. J. Tumas - Vaižgantas.

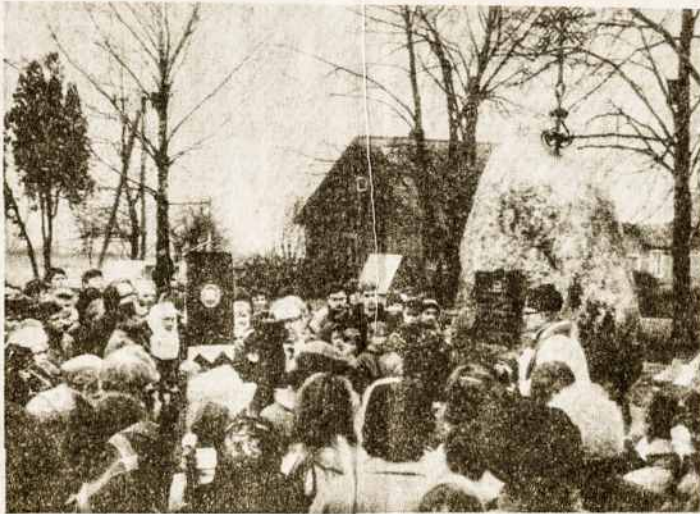
Vadaktėliai, Garšviai ir Ustronė mūsų tautai - brangios vietos: Tumas - Vaižgantas čia švietė žmones, knygnešių veikla čia plėtė.

Ne - akis už akį

„Koministai sušaudė mano tėvą. Koministai į Sibirą išvežė brolių ir draugus. Koministai naktimis slankiojo palangėse. Jie vertė išdavinėti klasės draugus, jie kišo adatas į panages ir daugelį galvą revolveriais. Jie uždarinėjo šventoves ir skaudžiai išjuokė senelę, atsiklaupusią prie šventoriaus vartų.“

Taip sąmonėn ir įaugo neteisybų, žiaurumų ir sugyvuojimo tikrovė - mitinguose garbinama „naujojo pasaulio“ statyba. Kas būtų įstengęs ar norėjęs šitame pasibaisėjime skirstyti koministų partijos narius į bloguosius ir geruosius? Kas būtų pajėgęs juos atrinkti? Anuomet niekam neį galva neatėjo, kad iš viso kokių nors „gerųjų“ dar gali būti. Koministas yra koministas. Jis priešas. Su juo reikia kovoti arba nuo jo bėgti. Sitai labiausiai išryškėjo 1944-jų vasarą. Apsispręsti nė vienam nebuvo lengva. Nebuvo nė laiko, o už ir prieš motyvų - daug. Viena visiems buvo aišku, kad grįžtantys kominizmas neša jau pažįstamą terorą ir vergiją, kerštą, neapykantą, ateizmą ir žudynes. Ne visi norėjo galėjo trauktis, ne visi išėjo į miškus. Didžioji tautos dalis nejudėjo. Apsisprendimai išskirstė žmones, sudraskė šeimas, supainiojo kelius. Tapome kažin kiek sykių pasaulyje kartotų smurtų liudininkai, negailingos lenties aukos. Ir dabar, nors ir po tiek daug metų kam galėtų būti lengva traukioti širdin jaugusius dyglis. Tiesa, po viena kitą atsargiai bandome ištraukti, kad lengviau būtų save vesti prie įsitikinimo stebint tėvynėje vykstančią kaitą: dauguma koministų jau eina su tauta. Bet kažkoks netikrumo šešelis karais ima ir pridengia apdainuojamos vienybės prošvaistes. Į koministų partijos narius kreipiami klausimų žvilgsniai - kas gi atsitiktų, jei Maskva, nebesikaitydama su Vakarų nuomone, vėl uždėtų kieta diktatūrinę leteną ir žūt būtų mėgintų sugrąžinti senąją „tvarkos“ sistemą? Kas ir kaip elgtųsi, staiga iš okupanto gavę viliojančių pasiūlymų, išsprendžiančių visus gyvenimo poreikius? Lietuvos koministų partija pakeitė pavadinimą. Ir gerai padarė, nes daugiui vis mažiau šurpa keliančių žodžių ir labai skaudžių prisiminimų.

C.S., (T.Z.* Nr 15)

Paminklinio akmens buvusios K. Udros sodyboje šventinimas 1991 m. kovo 15 d.

Nauja Jungtinių Tautų organizaciją?

Olandijoje bus įkurta Jungtinių Tautų organizacijoje neatstovaujamų kraštų ir tautų asociacija. Jos steigiamasis suvažiavimas įvyko vasario vienuoliktąją, Hagoje. Numatoma, kad suvažiavime dalyvaus apie dvidešimt delegacijų, tarp jų - trijų Pabaltijo kraštų - Lietuvos, Latvijos ir Estijos, Armėnijos, Azerbaidžano, Krymo, Eritrėjos, Taivano, Tibeto, Mongolijos, Kurdistano ir kitų šalių bei tautų atstovai, neturintys galimybės pasinaudoti Jungtinių Tautų organizacijos tribūna savo kraštų bei tautų teisėm ginti. Asociacija ketina reikalauti, kad

būtų tarptautiniai pripažinti kaip nevyriausybinė organizacija, kad jai būtų pripažintas panašus statusas, kaip Tarptautiniam Raudonajam Kryžiui. Asociacija atstovaus Jungtinių Tautų organizacijoje nedalyvaujančių šalių ir tautų interesams, juos gins tarptautinėje plotmėje, rūpintis informacijos platinimu. Jungtinių Tautų organizacijoje neatstovaujamų šalių ir tautų asociacijos steigiamasis suvažiavimas vyks Tarptautinio Hagos tribunolo rūmuose. Dar nenuspręsta, ar asociacijos centras bus Hagoje, ar Zenevoje.

LRTV

Gorbačiovas išleido dekretą, kuriuo sovietinių respublikų vadovybėms įsakoma per savaitę panaikinti visus draudimus išvežti iš respublikų žaliavas bei pramonės ir žemės ūkio produkciją. Tai jau antras tokio turinio Gorbačiovo dekretas. Pirmas buvo paskelbtas praėjusių metų gruodžio mėnesį. Beveik visos Sovietų sąjungos respublikos yra apribojusios kai kurių gaminių bei žaliavų išvežimą, nes sovietinė centralizuota skirstymo sistema trukdo vietinį ūkį bei stabdo smulkiųjų įmonių veiklą. Be to, kaip žinia, produkcijos ir žaliavų perskirstymas daro respublikas priklausomas nuo centralizuotai valdomos ekonomikos. Apžvalgininkai pastebi, kad šis Gorbačiovo dekretas liudija, jog Kremliaus vyriausybė kol kas nemano atsiskykti centralizuoto vadovavimo ekonomikai. Vargu ar šitą procesą sustabdys įsakymai iš Kremliaus, kuris beje, neturi priemonių priversti paklusti sau respublikų pramonę ir prekybą.

Antologijos „Po Pietų Kryžiumi“ Pristatymas

Melbourne gegužės 5d. Lietuvių namuose įvyko Lietuvoje išleistos Australijos lietuvių dailiojo žodžio mylėtojų antologijos „Po Pietų kryžiumi“ pristatymas ir koncertas. Popietė vedė K. Didelytė, o pirmąjį žodį tarė antologijos vyriausiasis redaktorius A. Zubras. Jis priminė, kad antologijos sumanytojas buvo prelatas P. Vaseris, kuris kelios dienos prieš mirtį iškėlė idėją išleisti tokią knygą. Taip pat buvo prisiminta kaip ir kada buvo renkama antologijai kūryba, aptarti knygos sudarymo principai, paraginta užmiršti klaidas ir nesklaidumus. Vėliau kalbėjo D. Baltutienė, kuri leidžiant antologiją buvo atsakinga už ryšius su Lietuva, nes knygą buvo nutarta leisti Tėvynėje, kad kuo daugiau skaitytojų galėtų susipažinti su Australijos lietuvių kūryba. „Po Pietų kryžiumi“ išleista 10.000 egz. tiražu, o pagal susitarimą su leidėjais Australiją turėtų pasiekti 500 antologijos knygų, nes manoma, kad kažin ar atsiras daugiau skaitytojų. D. Baltutienė paminėjo, kad pradžioje ji buvo didelė entuziastė ir tik vėliau supratusi koks sunkus ir problemiškas yra leidybos darbas. Buvo paminėta, kad Australijoje gal ir būtų galima panašią antologiją išleisti greičiau ir sklandžiau, tačiau anaipol ne pigiau. Dabar knygos išleidimo mėcenatais buvo Australijos lietuvių fondas ir N. Butkūno palikimas. Buvo paskirta \$12.000, kurie atiteks leidėjui „Sietynui“ ir bus paskirti tolimesnei leidybinei veiklai plėtoti. Čia galima priminti, jog pagal susitarimą tarp ALB ir „Sietyno“ galimas pelnas, pardavus knygas Lietuvoje, bus panaudotas labdarai, našlaičių meninės kūrybos skatinimui, Vilnijos krašto atliuvimui.

Po to žodį gavo antologijos atsakingasis redaktorius Lietuvoje G. Butkus. Jis trumpai papasakojo apie sąlygas, kuriose buvo leidžiama knyga, apie trukdymus, kuriuos sukėlė praeitų metų sovietų blokada, spaustuvių didelis perkrovimas, taip pat apie redagavimo niuansus. Buvo pažymėta, kad antologija nebuvo cenzuruojama, kad „Sietynas“, kuris yra išleisęs B. Brazdžionio poezijos rinktinę, V. Biržiškos „Aleksandryną“, „Lietuvos albumą“ bei kitas knygas, rūpinosi tik techniniais dalykais, kūrybos atrinkimą ir pateikimą palikdamas Australijos redakcijai. G. Butkus informavo apie Lietuvos rašytojų atsiliepimus, apie antologiją, apie artimiausiu metu Lietuvoje pasirodantis recenzijas, kurios

turėtų būti palankios, nes nepaisant kai kurių abėjonių dėl vieno ar kito autoriaus patalpinimo į antologiją, ji savo skaitytoją suras ir praplės lietuviškos literatūros akvopio. Juk knygos tikslas buvo parodyti kuo platesnę Australijos beletristų panoramą, o ne išleisti geriausią kūrybą. Redaktoriaus iš Lietuvos žodis buvo išklaustas dėmesingai, pateikta keletas klausimų.

Po kalbų ALF pirmininkas A. Šimkus įteikė knygas saleje buvusiems rašytojams ar jau mirusių giminėms. Toliau sekė meninė programa, kurią pradėjo J. Mikštas. Vėliau savo eiles skaitė I. Vakarytė-O'Dwyer, K. Kuncos eilėraštį „Nepakeis“ padeklamavo E. Sidlauskas. L. Čižauskaitė-Tigani perskaitė tris savo tėvo eilėraščius, o R. Baltutytė su P. Čelna atliko melodeklamaciją pagal J.A. Jūragio „Zmogus, tamoje giedantis paukštis“, A. Zižio „Dykuma“ bei D. Baltutytės „Po lietaus ašaros“ palydint L. van Beethoveno ir W.A. Mozarto muzikai. Po šio originalaus pasirodymo V. Bosikis perskaitė trumpytį, bet jaudinantį P. Vaserio apsakymą „Kostas“, o J. Mulevičienė padeklamavo du A. Matukevičienės. Pajautos eilėraščius ir vieną V. Kazoko.

Programą maloniai pajavirino J. Rubas, kuris padainavo dvi lietuvių laudies dainas ir „Udriaus dainą“ iš V. Klovos operos „Pilėnai“. Jaudinančiai M. Malakūniene perskaitė vieną savo eilėraščių, o A. Baltrūkonienė deklamavo J. Rackaus „Pasauli, aš tavęs nemyliu“ ir perskaitė B. Mockūniene apsakymą „Dievdirbys bedievis“, kuris tokiam koncertui buvo per ilgas. Programą užbaigė G. Zemkalnis, kuris santūriai ir įsigilinęs perskaitė gerą V. Kazoko eilėraščių „Mano tauta kaip upė“.

Popietės, į kurią įėjimas šįkart buvo nemokamas, metu galima buvo pasivaikinti vynu ir lengvu užkandžiu, o pabaigoje D. Baltutienė priėmė užsakymus norintiems įsigyti šią antologiją. Norinčių atsirado nemažai, o tiems, kurie dar pageidautų užsisakyti „Po Pietų kryžiumi“ primename, kad knygas kainuoja tik \$A12 ir užsakyti ją galima pas minėtąją popietės organizatorę D. Baltutienę. Beje, knygos pristatymas šio mėnesio pabaigoje ar birželio pradžioje vyks ir Adelaidėje. Reikia tikėtis, jog tai ne paskutinė knyga, kuri išleidžiama Lietuvoje ir kurios prasmė ir reikšmė pateisina įdėtą darbą. J.B.

Kauno Medicinos Akademijos Atsišaukimas

Appeal
The Council of Kaunas Medical Academy asks for your solidarity to condemn the offensive actions in Vilnius and Riga in January, 1991. At present the choice is between bolshevik dictatorship and progress to a civilized political life. All inevitable contradictions can be solved in a peaceful parliamentary way in independent Lithuania. There is an unprecedented solidarity in our Republic these days. The position of Lithuanian people is supported by the Polish fraction of deputies in the Lithuanian Parliament and by the Russian clergy. The communist-prone meetings at the USSR-run factories of military industry in Vilnius stopped after the Bloody Sunday. According to a recent opinion survey, 98% of Lithuanians, three quarters of Russians and two thirds of Poles support the independence of Lithuania. We call for your support in influencing your society and the Government of your Country to stop backing Mr. Gorbachev and Red Colonels. The Baltic States, Yeltsin's Russia and other Soviet Republics need this support. Your active position against the aggression for

the sake of peace in the Baltic States and the Soviet Union and of international security is expected and appreciated.

The appeal was accepted unanimously on January 22, 1991. Prof. V. Grabauskas, President of the Council

Gerbiami Tautiečiai!

Jau nebetoli IV Pasaulio Lietuvių Sporto Žaidynės, kurios įvyks liepos-rugpjūčio mėnesiais, Lietuvoje. Ir Jūs taip pat svajojate jose dalyvauti arba jas paremti.

Mūsų mažoji Lietuva turi daug gerų norų ir mintių kaip jas surengti, tačiau, kad žaidynės būtų iškilmingos, džiugios ir malonios, dar reikia: elektroninio tablo, sudedamų mobilių fontanų ir baseinų, ekologinio parko transporto, poilsio ir sportinės įrangos, mobilių tualetų.

O gal sutiktumėte būti šių žaidynių mėcenatais? Jei vienaip ar kitap sutinkate prisidėti prie IV Pasaulio Lietuvių Sporto Žaidynių organizavimo, rašykite adresu:

Valstybinė įmonė „Vilniaus parkai“, Odminių 3, Vilnius 232001, Lithuania. Tel. (0122) 611-307, Fax. (0122) 626-525

Šeimų popietė

Seimų popietė kavinė
Melbourne, š.m. birželio 1 d. 3 v.p.p. Lietuvių Namuose.

Koks didelis džiaugsmas mūsų gyvenime kai jaunimas užbaigia mokslus gauna diplomus, daktaratus! Studijos žinoma ilgos ir nelengvos bet mokslui sąlygos Australijoje ir Lietuvoje yra labai skirtingos Vilniaus universitetas kuriame mokosi didžioji mūsų tautos atžalyno dalis, stokoja labai reikalingų užsienyje leidžiamų knygų.

Vilniaus universiteto bibliotekos bičiulių grupė, siekdama palengvinti tą padėti ir suteikti tam tikslui lėšų, ruošia š.m. birželio mėn. 1 d. šeštadienį, Liet. Namuose Kavinę su programa. Kiekvienos šeimos atlikėjai bus bent iš dviejų kartų. Tikimės, kad svečias tikrai pradžiugins savo talentais tėveliai, ir seneliai su savo įpėdiniais.

Prasome svetelius, didelius ir mažus rinktis Jubiliejinėje saleje 3 v. popietę. Vaisinsime karštu vynu, kavute, arbata, pyragais o vaikūčiams turėsime ir „švelnių“ gėrimų. Programos pradžia 4 v.p.p. Kaina suaug. 6 dol. vaikams tik 1 doleris. Kviečiame mielus tautiečius gausiai dalyvauti Kavinėje ir tuo prisidėti prie svarbaus įnašo Lietuvos moksliniame ir kultūriniame darbe.

Iki malonaus pasimatymo.

Bičiulė

Melb. liet. biblioteka

Gauti Lietuvos lituanistiniai leidiniai: Kazio Bradūno „Jaugom Nemuno upynė“, rinktinė 90. Juozo Kazlausko albumas, sukurtas talkinant Vilniaus tremtinių bendrijai „Teese“ 90. Tersesės Mikeliūnaitės „Marčiupio eglė“, iš literatūrinio palikimo 90. „Mokslas ir Lietuva '90/1, Pasaulio lietuvių mokslo, švietimo ir kultūros mokslinis iliustruotas žurnalas lietuvių ir anglų kalba atskiruose sąsiuvinuose. Juozo Polio „Atgimstanti Lietuva“ 89. Kultūros almanachas jaunuomenei „Proskyna 90, 5/80/“. Aukos bibliotekai: \$10 J.Noreika, \$5 S.Sikorskis. Nuoširdi padėka.

J.Mikštas, bibliotekos vedėjas

Filatelistas iš Lietuvos domisi Australijos, Polinezijos, Mikronezijos, Naujosios Zelandijos ir Arktikos teritorijos švariais pašto ženklais. Adresas: Vladas V. Shlikas, P.O. Box 920, Vilnius 44, Lithuania

PINIGAI · PENSIJOS "TAX" MOKESČIAI INVESTAVIMAI

Kaip išlaikyti pinigus pensijai? Kokios pensininkų teisės? Kaip sumažinti valstybinius mokesčius? Kaip ir kur investuoti pinigus?

Atsakyti į šiuos klausimus ir bendrai apžvelgti finansinius reikalus bei problemas "TALKA" Lietuvių namuose rengia:

INFORMACINIUS SUSIRINKIMUS

ADELAIDE Sekm. 2.00 val.
25 GEGUŽĖS
SYDNEY Sekm. 1.30 val.
2 BIRŽELIO
MELBOURNE Sekm. 2.15 val.
9 BIRŽELIO

Kviečiame visi kuriems rūpi savo ir artimųjų finansinė ateitis. Įėjimas nemokamas.

TALKA TARNAUJA LIETUVIŲ VISUOMENELI

Australijos Lietuvių Dienų metu Melbourne, 1990 m. gruodžio mėn. 30 d., Inžinierių architektų suvažiavimo dalyviai. Nuotrauka: R.Svambarys.

IS MŪSŲ PARAPIJŲ

Melbournas

Melbourno Arkivyskupijos įsakymu visose bažnyčiose sekmadienio pamaldose dėl statistikos per tris sekmadienius suskaičiuojama kiek tikinčiųjų dalyvauja. Mūsų pamaldose šv. Jono bažnyčioje minint Motinos Dieną gegužės 12-tą dalyvavo 268, jų didžioji dauguma priėmė šv. Komuniją.

Už Teresę Bikulčienę Keturnedėlio atminimui šv. Mišias užprašė Henrikas Antanaitis Lietuvos Kankinių koplyčioje gegužės 25 d. šeštadienį 3.30 val. Po šv. Mišių seks Gegužinės pamaldos.

Parapijos išlaikymui vokeliais bendra suma auکوjo: \$100 Dr.

Fondai „Pagalba

Lietuvai“ auکوjo: per Melbourno Apyl. Valdybą - \$50 M. V. Erbylienė. Vietoj gėlių, mirus A.A. Vincui Petruševičiui auکوjo: \$25 N.F. Tugnett. Ačiū!

V. Kružienė

ALB Melb. Apyl. Vald. išdininkė

Aukos „Tėviškės Aidams“

Vietoj gėlių, A.A. Prano Pusedėsio laidotuvių proga Adelaidėje 1991.III.12. Tai buvo paties velionio Prano prašymas.

Jūratė Pečiūrienė (JAV) auکوjo \$US100, D. Radzevičienė ir šeima (Kanadoje) auکوjo \$A110. Po \$100 auکوjo: Dr. Antanas ir Audronė Stepanai (Canberra) ir Adelaidės Marijonai, \$61 auکوjo šv. Kazimiero Parapijos taryba, \$50 auکوjo Ignas Taunys. Po \$30 Agota Stepanienė (Canberra) ir Adelaidės Kat. Moterų Draugija. Po \$25 A. ir I. Milašai (Sydney), Aidai ir Ramona Kubiliai ir Masiulių-Stapleton šeima. Po \$20 A.B. Budriai, šv. Kazimiero bažnytinis choras, Litania choras, E. ir K. Varnai, L. ir A. Kubiliai, J. ir M. Stačiūnai, G. Kubilius, N.N., T. ir P. Gasiūnai, D. ir K. Dundai, E. ir V. Baltučiai, J. ir V. Rupinskai, O. ir A. Zamoiskiai, A. Baužė, O. Sudintienė, M. Gavėnienė, R. ir A. Kubiliai ir J. Bardauskas. \$15 E. Bulienė. Po \$10 A. ir B. Morkūnai, U. ir A. Juciai, A.D. Strimaitienė, E. ir S. Dainiai, J. Janilionienė, L. Sabeckienė, L. Gerulaitis, L. Rupinskaitė-Smales, V. Bardauskaitė, B. Sabeckis, V. Janulis, A. Kaminskienė, S. ir V. Vasilauskai, K. Karpienė, V. Neverauskienė, Regina Rupinskaitė, Paulius Rupinskas, T. Lomsargis, O. Dundienė, V. Ratkevičius, V. Dumčius, L. Kazla, S. ir M. Čičiliai, P. ir A. Dancevičiai, Jz. Rupinskas, Br. ir Jz. Lapsiai ir A. (pavardė neįskaitoma). \$8 G. ir F. Damaševičiai, \$6 Vilija Sabeckytė. Po \$5 J. Vosylienė, J. Lenktys, G. Opulskienė, Pr. Laucius, Alb. Pocius, Pr. Zutautas, A. Petrikas, N. Skizevičius, J. Stankevičius, Vl. Bagušauskas, P. Kazla, S. Baltulis ir Iz. Bakšys.

Iš viso buvo suaukota \$1.300 ir \$US100 čekis. Visos aukos persiustos „Tėviškės Aidams“.

Kun. Juozas N. Petraitis, MIC ALK Federacijos Valdyba nuoširdžiai dėkoja visiems aukotojams dėl „Tėviškės Aidų“ ir kun. J. Petraičiui MIC už aukų atsuntimą.

K.Zdanis, \$55. Braniška, \$50 S.Savickienė, \$40 M. Balsienė. Visiems auکوjusiams ir kartu prisuntusiems „Tėviškės Aidų“ prenumeratas nuoširdžiai dėkoja kun. Pr. Dauknys.

Talės Laukaitienės laidotuvių atminimui už jos vėlę šv. Mišioms auکوjo: O.J. Bratiškai, M. Medešienė.

Ceslovą Valodką laidojant Geelonge, už jos vėlę šv. Mišioms auکوjo: P. Bandza, M.V. Bindokai, V.P. Cerakavičiai, Mina Cimermanienė, A. Jančiauskienė, J. Každailis, Ona Kazlauskienė, A. Kryžienė, S.E. Lipčiai, S.J. Lipšiai, J. Manikauskas, E.M. Matulioniai, A. Mikalaitis, J. Rapkauskas, Bronė Simkienė, S.G. Valaičiai, Ant. Alb. Zvirbliai, Anelė Volodkienė.

Agnię Kiselienę laidojant gegužės 7 d. už jos vėlę šv. Mišioms auکوjo: M. Andriukonis, Pr. Bandza, V.P. Cerakavičiai, A. Jančiauskienė, V.E. Stuikevičiai, A. Volodkienė, Ant. Alb. Zvirbliai.

Poetė, mokytoja Marija Kazakevičienė, atvykusi iš Lietuvos aplankyti savo brolių Melbourno Stajų Siuškų, išleido savo poezijos rinktinę „Žiupsnelis Praeities Pelenų“. Knyga gausiai iliustruota, didelio formato, 127 puslapių. Išleido Australijos lietuvių leidykla, Melbourn: 76 Chesterville Road, Cheltenham 3191. Knygos kaina \$5. Autorė rašo: „Šiuos kukilius kūrinius skiriu išeivijos lietuviams, kaip gyvą jaunystės dienų ir išsilgotosios Tėvynės atminimą“.

XVII Australijos Lietuvių Dienos

XVII ALD įvyks Sydnejuje 1992 m. gruodžio 26-31 dienomis. ALB Sydnejaus Apylinkės Valdyba pakvietė A. Migų sudaryti Lietuvių dienoms rengimo komitetą. Komiteto sąstatas: Algis Migus - pirmininkas, Kęstutis Protas - vicepirmininkas, Jūratė Traškienė - sekretorė, Laurie Cox - išdininkas, Pajauta Pullinen - narė informacijai.

Komitetas jau turėjo pirmąjį posėdį, užsakyto salės ir pradėti pasiruošimo darbai. Netrukus bus pakviesti atskirų parengimų vadovai.

Kreipiamės į visus Australijos lietuvius pagalvoti, kaip galėtumėt prisidėti prie ALD pasisekimo. Prašom pareikšti pageidavimus, duoti pasiūlymus, o ypatingai pasiryžti visuose parengimuose dalyvauti.

Visais reikalais prašom kreiptis į A. Migų, 187 Bettington Road, Carlingford NSW 2118. Jo telefonas (02) 630 6830.

ALD Informacija

Nori susirašinėti

Esu 12 metų Akvilė Simutyte. Gyvenu Klaipėdoje. Kreipiuosi su prašymu padėti susirasti draugų Australijoje.. Mėgstu skaityti laikraščius ir žurnalus skirtus vaikams. Laisvalaikiu taip pat siuvu servetėles, mezgu žaislus. Tie kurie nori keistis vaikiškais laikraščiais ir žurnalais, paskaityti tą ką Lietuvos vaikai mėgsta daryti įvairius žaislus, gali man rašyti (lietuviškai arba angliškai) tokiu adresu:

235804 Lithuania, Klaipėda, Mituvos 1-1, Akvilė Simutyte

Nuoširdžiai kviečiame visus atvykti į Melbourno Dainos Sambūrio

METINŲ BALIŲ

kuris įvyks š.m. gegužės mėn. 25 d., 7 val. 30 min. vakaro Melbourno lietuvių klubo salėje.

Gros atsinaujinęs Melbourno lietuvių orkestras „Dabar“. Choras padainuos specialiai baliui paruoštų dainų. Svediško stalo vakarienė. Turtinga loterija.

Tas viskas tik už 20 dol. asmeniui.

Stalus prašome užsisakyti pas Vinciu Ališauską telef. 370 7250 arba pas Raimondą Dagį telef. 366 2903 iki gegužės mėn. 22 d.

Sambūrio Valdyba

Rašo J.E. Telšių Vyskupas A. Vaičius

Lomžoje įvyktų Šv. Tėvo susitikimas su lietuviais.

Penktadienį iš Romos turėtų grįžti Kardinolas ir Vysk. Michelevičius. Maskva gavo arkivyskupą Kondrasevičių, Baltarusija - du vyskopus. Gali būti ir Lietuvai naujų vyskupų.

Lieku labai dėkingas Jums, o taip pat ir kitiems tautiečiams, kurie taip nuoširdžiai mane priėmėte ir taip su meile manimi rūpinotės. Visada Jus prisimenu ir maldose, ir pokalbiuose su kunigais bei tikinčiaisiais.

Pasilikite sveiki su Dievu.

Jūsų Vysk. A. Vaičius

A. † A. Taisa Veremčiukaitė - Laukaitienė

Taisa gimė 1930 metų rugpjūčio mėn. 30 d. Kybartuose, kur praleido savo jaunąsias dienas tėvėlių namuose, Eglupio upelio pakrastyje, tada dar laisvai žydincioje tėvynėje. Ji buvo pati jauniausia iš keturių sesučių ir brolio. Pradžios mokyklą ir pradžias gimnazijos klases lankė Kybartų gimnazijoje. Antrą kartą artėjant raudonajam mui, visa šeima pasitraukė į Vokietiją, kur praleido karo audras, ir vėliau amerikiečių zonoje, Scheinfeldo stovykloje, ji tęsė gimnazijos kursą. Čia gyvenant ji susipažino būsima savo gyvenimo draugą. 1948 metais visa šeima atvyksta į Australiją. Kuriasi Melbourn. 1950 metais Taisa išteka už Viktoro Laukaicio. Tuo laiku vyko Melbourno lietuvių bendruomenės bei parapijos kūrimasis, ir Taisos su Viktoru vedybos buvo pačios pirmosios, palaimintos tik iš Vokietijos atvykusios kun. Prano Vaserio. Abu su Viktoru dirbo, kūrėsi, įsigijo savą pastogę Esendone, vėliau persikėlė į Cheltenham. Susilaukė sūnaus Algio, išaugino, išmokė ir apvedino. Atrodė, kad jau dabar tik ramių ir poilsingų dienų laukti.

Bet niekas nežino rytojaus dienos ir Aukščiausiojo planų. 1980 metais miršta vyras Viktoras, tuomet jau visiems žinomas ALK Federacijos pirmininkas. Skaudžiai velionė pergyvena mylimo gyvenimo draugo netekimą. Už kelių metų išlydi amžiniais keliais ir savo tėvelius - pirmą tėvelį, o už dviejų metų ir mamytę. Būdamą taikaus ir ramaus būdo, pamažu prisitaikoprie gyvenimo tekmės, atgaudama savo linksnų nuotaiką ir malonų veido išypsnį. Ir taip visų mėgiama išgyvena dar dešimtį su viršum metų po vyro mirties. Paskutiniaisiais metais nuvyksta ji dar į tėvynę, pavaiškto jaunystės svajų begiotais takais, ir štai ligos paguldyta, kantriai ir be jokių skundų lūpose ar veide 1991 metų balandžio mėn. 30 dieną išvyksta amžinam susitikimui su Viktoru, su tėveliais, su jos sutuoktuves laiminusiu kunigu. Sutiko ji ten ir savo vyriausią seserį Zinaidą (Balbatienę), čia palikdama liūdinį sūnų Algį su šeima, seseris Lydiją ir Liuciją, bei brolių Eugenijų su šeimomis.

Laidotuvių pamaldose, tiek bažnyčioje kaip ir kapuose, dalyvavo skitlingas būrys giminių, draugų, ir visų melbourniškių. Marija, Marija giesmės aidams nuskambėjus, velionė atsigulė tame pačiame kapė kartu su Viktoru. Gražus paminklas, jos pačios pastatytas, latkia tik jos vardo auksinėmis raidėmis įrašymo.

Tegul Visatos Valdovas priima ir priglaurdžia tavo, Taisa, sielą ir tegul Didžioji Ramybė guodžia ir apvedino. Atrodė, kad jau dabar linksmina tavo amžinąsias dienas. V.C.

Nuoširdžiam skautų remėjui ir geradariui

A. † A. Česlovui Valodkai

mirus gilią užuojautą reiškiamo jo žmonai Irtai ir visiems artimiesiems.

Pailiekame kartu liūtedami

Geelongo „Satrijos“ Tuntas

Geelongo „Atgimusios Dainos“ Koncertas

Gražus 28 d. balandžio rudens rytas pakvietė kelionėn į Geelongą. Vaziuojant apsiniaukė ir pabjūręs oras veikė nuotaiką, tačiau pradarius Geelongo Lietuvių namų salės duris, sieloje praskaidrėjo. Salė buvo pilnutėlė žmonių ir gavome gerokai pasidairyti kol radome kelias laisvas kėdes.

Pranešėjos Jūratė Reilly ir Kristina Saldukienė trumpai supažindino su šios dienos programa ir pristatė svečią iš Lietuvos prof. archeologą Adomą Butrimą. Gerbiamas profesorius trumpai, vaizdžiai papasakojo savo paties išgyventus pergyvenimus sausio 13-ąją. Mintimis vėl grįžome į tuos baisius įvykius Lietuvoje. Užgniaučę skausmą, neapykantą priešiui, nulenkęme galvą mūsų Tautos Didvyriams, Žuvusiems už Tėvynės Nepriklausomybę.

Geelongo choras „Viltis“ programą pradėjo kompozitoriaus A. Klovos daina „Tėvyne“ kurią akompanavo Jan Henderson, dirigavo Gražina Pranauskienė. Darnų foną šiai dainai sudarė jaunosios solistės: Anita, Aušra, Astrida Saldukaitės ir Anita Reilly, kurių netik gražūs balseliai bet ir graži lietuviška žodžių tartis maloniai nustebino ir neteikė žiūrovus.

Koncerto netikėtumu tapo kompozitoriaus S. Simkaso harmonizuotos lietuvių liaudies dainos „Tekėjo saulele“, „Kada noriu verkiu“ ir kompozitoriaus J. Naujalio harmonizuota l. liaudies daina „Loja šunes“ ir kt. Tai dirigentės G. Pranauskienės nuopelnas, kuri sugebėjo parinkti tokį įvairių dainų repertuarą ir priminė mums, mūsų tautos neišsenkamą dainų lobyną.

Choro „Viltis“ programą pajavairino kompozitoriaus J.S. Bacho „Sonatina“, kurią pakiliai paskambino Raitėlis Henderson.

Koncerto pabaigai choras „Viltis“ labai jausmingai atliko kompozitoriaus J. Naujalio harmonizuotą dainą „Už Raseinių ant Dubysos“, žodžiai Maironio ir kompozitoriaus Gaižausko dainą „Zemaitiškas Pasirokavimas“, žodžiai T. Kryževičiūtės. Daina labai patiko žiūrovams, todėl teko pakartoti, su sąlyga, kad dainuos ir žiūrovai. Taigi visa salė atsistojo ir „zemaitiškai pasirokavom“.

Po „Zemaitiško pasirokavimo“ pakvipo kava, tačiau širdyse buvo šilta po koncerto pirmos dalies ir todėl per daug neskubėjome. Bet dabar, mūsų širdis, pyragų įvairovė ir sūrio gardumu, pavergė vaishingosios Geelongo šeiminkės. Užmiršusi visas dietas ir šių eilučių autorė „puolė“ prie „žagarėlių“. Ačiū jums mielos, darbščiosios Geelongo moterys, sugebėjusios taip

gardžiai pavaisinti gausiai atvykusius į koncertą melburniškius.

Po pertraukos klausėmės antros dalies, kuri buvo pavadinta „Pavakarojimas“.

Būčiau nevisai teisi rašydama klausėmės, netik klausėmės, bet visi žiūrovai aktyviai dalyvavome.

„Pavakarojimą“ vedė gospadinė C. Vaičekauskienė, kuri ir pakvietė žiūrovus į savo gryčią. Kaip ir pritinka namų šeiminkėi: apsukri, dailiai pasirėdžius, stuba kvėpia švara, ant stalo gardi naminė gira (gražiame, dailiais raštais droztime asotyje), ant medinio padėklo šviežiai suslėgtas didelis sūris su kmykais, medus ir kt. vaisės. Netrukus pradėjo rinktis ir kaimynėliai nešini savo darbeliais: kas mezginiu, kas drožiniu, kas pynimu, o Jan Henderson verpė rateliu. Susirinko iš visų aplinkinių kaimų ir „plungiškės - papūniškės“

Svečias iš Tolimosios Tėvynės

Nuo 1991 m. sausio 20 d. į Australiją šešiais mėnesiais atvyko Adomas Butrimas. Jis atvyko Pietų Australijos Švietimo Ministro Greg Grafter kvietimu, ir, tikimės pradėjo pasikeitimą tarp Lietuvos ir Australijos Mokslo ir Švietimo darbuotojų. Iškvietimo tikslas: susipažinti su Australijos Švietimo sistema ir kaip istorikui - su istorijos dėstyti; programomis, mokykloje naudojamais vadovėliais. Surinkta informacija bus naudinga ruošiant istorijos vadovėlius Lietuvos mokykloms.

Viešnagės metu profesorius A. Butrimas ne tik lankėsi mokyklose, koledžuose, universitetuose, ir susipažino su jų programomis, bet ir būdamas Pietų Australijoje, perskaitė 32 paskaitas apie Lietuvą - mokyklose, koledžuose, daugiakultūrinio švietimo sistemoje. Skaitė 3 paskaitas Adelaidės bei Flinders Universitetuose apie Lietuvos archeologiją bei padirbėjo Adelaidės šeštadieninėje mokykloje ir lituanistininiuose kursuose, perskaitė 5 viešas paskaitas Pietų Australijos Lietuvių Bendruomenėje.

Siuo metu A. Butrimas 10 dienų lankosi Geelonge. Yra apsisojęs J. ir T. Eilyl šeimoje. Sėkmingai skaito paskaitas Deakin Universitete ir su visa energija įsijungė į Geelongo Chorą bei tautinių šokių grupę.

A. Butrimas - archeologas, 1978 metais baigęs Vilniaus Universitetą. Siuo metu dirba Vilniaus Dailės Akademijoje. 13-ka metų vykdė archeologinius tyrimus žemaičių aukštumoje, daugiausiai Biržulio ežero apylinkėse (Varnių, Janapolės, Pavandenės apylinkės) ir į Australiją yra atsivežęs apie 1500

ir „rietavinės - ažuolinės“ jaunimo pravardžiuojamos. Kokia gi vakaronė be juokų, be dainos? Ir skambėjo dainos keisdamos viena kita: „Vai Jozi, Jozieli“, „Kas numynė tuos takelius“, „Pro vyšnių sodeli“, „Apie molio uzboną“. Štai „užgriuvo“ ir kaimo jaunimas vakaronę pajavairindamas šokiais: „Ant kalno karklai siubavo“, „Pjoviau šieną“, „Tek saulele pro kalnelį“.

[silinksminom visi: gospadinė C. Vaičekauskienė su kaimo jaunimo pagalba, visus žiūrovus vaišino gardžiai kaimiška gira ir sūriu, na o J. Monikauskui pravirgdžius akordeoną smagiai pasisukdami šokome valsą.

Bet visiem geriem dalykam ateina pabaiga, taigi tuoj teks skirstytis, bet čia vėl staigmena: svečias iš Lietuvos profesorius A. Butrimas su G. Pranauskienė užtraukė lietuvių liaudies dainą „Šių

naktį per naktį“ ir „Eisim broleliai namo, namo. Jaunosios seselės namo, namo...“ Sia lietuvių liaudies daina choras „Viltis“ užbaigė antrąją koncerto dalį „Pavakarojimą“.

Visų dalyvavusių vardu noriu padėkoti geelongiškiams už toki turiningą koncertą: Geelongo pirminkui O. Schrederiui, pranešėjoms J. Reilly ir K. Saldukienei, choro „Viltis“ choristams, solistėms, visiems kas įneša dalelę širdies į šį renginį.

Atskirai norėčiau paminėti Gražiną Pranauskienę, kuri per palyginti trumpą laiką sugebėjo suorganizuoti gausų būrį saviveiklininkų ir paruošti įdomią, turiningą programą.

Gaila, kad dėl ligos negalėjo dalyvauti p. M. Kymantas, daug laiko, energijos, kūrybinių minčių paskyręs Geelongo saviveiklai, linkime Jums sėkmingo pasveikimo.

Jadvyga Muleviciene

turėjo porogs pasiklausti įdomaus Adomo pasakojimo, iliustruoto skaidrėmis ir gyvu pasakojimu apie Lietuvos pilis ir piliakalnius. Valanda prabėgo nepastebimai, vaikai ir suaugę turėjo klausimų. Visiems rūpėjo ta sena praeitis ir Adomo nuomonė apie tolesnius kasinėjimus. Savaitgalio mokyklos mokiniai surtuosė parodėlę „Kokią aš įsivaizduoju lietuvišką pilį“.

Geelongo choro „Viltis“ koncerte Adomui taip pat teko dainuoti ir šokti. Visą popietę jis pradėjo pasakojimu apie sausio 13-os įvykius, kuriuos su savo draugais skausmingai išgyveno... Pasirodė, kad Adomas net tik geras oratorius, bet ir turys plataus diapazono balsą! Kadangi studijų metais dainavo universiteto chore, tai be sunkumų įsijungė į bosų eiles. antroje koncerto dalyje ekspromtū teko tenoro partiją solo užtraukti. Pilna netikėtumų kelionė tęsis Melbourne, Canberoje, Sydnėje ir vėl grąžins į Adelaidę iš kurios į Lietuvą Adomas vyks liepos 17-tą.

Linkime mūsų brangiam svečiui daug neužmirštamų įspūdžių ir kūrybinės sėkmės.

Pajūraitė

Bendri veikimo būdai prieš Kremliaus centralizuotą valdymo sistemą

Zinių agentūra Baltfax praneša, kad balandžio mėnesio viduryje įvyks Lietuvos, Latvijos, Estijos, Gruzijos, Armėnijos ir Moldovos deputatų susitikimas. Pirmasis toks susitikimas įvyko Kišiniove. Jame buvo svarstomi bendri veikimo būdai prieš Kremliaus centralizuotą valdymo sistemą. Kitame susitikime bus patvirtinta deklaracija dėl sovietų centrinės valdžios smurto veiksmų prieš nepriklausomybės siekiančias respublikas neleistinumo. Be to, šešių

nepriklausomybės siekiančių respublikų deputatai gintys sovietų Aukščiausiosios Tarybos sprendimą, kad kovo septynioliktos dienos referendumo rezultatai turi galios visoje Sovietų Sąjungos teritorijoje. Numatoma, kad deputatų ruošiamoje deklaracijoje bus suformuluotas kreipimasis į pasaulio valstybes dėl tarptautinės konferencijos, kuri apsvartytų šešių respublikų nepriklausomybės klausimą.

LRTV

REMKIME TAUTOS FONDA.

nes tai yra pagrindinis pasauliniu mastu organizuotas lėšų teikimas kovai už Lietuvos valstybinę tautinę ir kultūrinę laisvę.

REMKIME LIETUVOS LAISVĖS IŽDĄ

nes čia sukaupti pinigai atiteks Lietuvai: kada išsivaduos iš pavergimo. Paremiant testamentiniu būdu būtina sąlyga įrašyti tikslų Tautos Fondo pavadinimą angliškai - Lithuanian National Foundation, Inc., (Tautos Fondas). Nepamirškime - remdami Tautos Fondą ir Lietuvos Laisvės Iždą - jungiamės su kovojančia Lietuva.

Tautos Fondo Atstovybė Melbourne

Business Holiday Travel (Australia) Pty. Ltd.

620 St. Kilda Road, Melbourne, 3004 Vic. Australia Telephone 510 1478 Fax 529 1293

VIEINTELĖ LIETUVIŲ KELIONIŲ ĮSTAIGA
AUSTRALIJŲ

KELIONĖS Į LIETUVĄ IR IS LIETUVOS, BEI VISAS
PASAULIO ŠALIS.
PILNAS PATARNAVIMAS, ZEMOS KAINOS.
REMKITE LIETUVIŲ FIRMA!

BALYS STANKŪNAVIČIUS, SAVININKAS